

FRISKOLERNE

FRISKOLERNES VALGPAKKE

2026

Folketingsvalg 2026

Det er valgtid i Danmark. Vi opfordrer friskolerne til at invitere til lokale vælgermøder for at give vælgerne mulighed for at stille spørgsmål og øge kendskabet til de opstillede folketingskandidaters synspunkter.

Derfor har vi lavet denne valgpakke, hvor du får baggrundsviden om fem prioriterede områder, som betyder meget for friskolernes daglige virke:

- Land/by
- Socioøkonomi
- Specialundervisning
- Minimumsnormeringer
- Friskolernes økonomi

Tag materialet med, når du deltager i valgmøder. Efter hvert afsnit finder du forslag til spørgsmål.

Vi vil meget gerne høre om det – og eventuelt deltage – hvis din friskole inviterer til valgmøde.

Skriv eller ring direkte til:

Peter Bendix Pedersen, formand for Friskolerne
peter@friskolerne.dk
+45 4042 2027

Maren Skotte, chef for politik og udvikling
maren@friskolerne.dk
+45 2049 8503

Rigtig god valgkamp!

Indhold

Invitér til vælgermøde på friskolen	4
Lukkede folkeskoler og friskoler på landet	5
Hver tredje friskoleelev er bosat i byer med mindre end 500 indbyggere	6
Friskoler samler familier fra hele samfundet	7
Friskolerne integrerer flest elever i almenundervisningen	8
Minimumsnormeringer presser de private daginstitutioner	9
Økonomi: Hvor kommer pengene fra?	11
Kontakt	12

Invitér til vælgermøde på friskolen

Der er folketingsvalg i Danmark. Sæt fokus på jeres friskole og det lokale fællesskab – og skab forbindelse til de lokale folketingskandidater. Det er en oplagt lejlighed til at afholde et vælgermøde på jeres friskole og dermed engagere og facilitere en debat om vigtige emner for skolen, for jeres lokalsamfund og for samfundet som helhed. Samtidig kan I skabe en vigtig relation til de lokale folketingskandidater – og til byens borgere.

VÆLGERMØDE

Før mødet

- **Find de brændende emner:** Hvad optager jer særligt, og hvad er på spil i jeres lokalsamfund?
- **Fordel opgaverne:** Inddrag ansatte, bestyrelse og andre ressourcepersoner – så er der styr på praktikken.
- **Sammensæt panelet:** Invitér lokale kandidater, politikere, debattører og andre engagerede.
- **Spred budskabet i god tid:** Brug emails, flyers og opslag hos lokale erhvervsdrivende. Husk at invitere forældre, ansatte, skolekreds og gerne de ældste elever.
- **Inddrag eleverne:** Lad de ældste elever være med til at udforme spørgsmål til panelet.
- **Send valgmateriale ud på forhånd:** Gør både deltagere og panel klar til debatten.
- **Informér medierne:** Send en direkte invitation til lokale medier og politikere.

Under mødet

- **Brug en erfaren ordstyrer:** Vælg en moderator, der kan skabe en engagerende og involverende debat. Klæd vedkommende på med skolens fokusområder og materialet fra FRISKOLERNE.
- **Gør mødet levende:** Indlæg fx refleksionspauser, løsningsrunder eller tvivlsrunder.
- **Tjek teknikken:** Sørg for, at der er god lyd og rammer, hvor alle kan høre og se.
- **Invitér pressen:** Det giver både synlighed og vægt til arrangementet.

Efter mødet

- **Del oplevelsen:** Tag billeder under mødet og lav et opslag på skolens sociale medier.
- **Følg op i lokalpressen:** Fortæl kort om, hvordan mødet forløb, og hvilke temaer der kom på banen.
- **Fortæl os om det:** Skriv eller ring til os i FRISKOLERNE.

Lukkede folkeskoler og friskoler på landet

Antallet af folkeskoler er faldet markant siden kommunalreformen i 2007. Udviklingen skete primært i perioden 2010-2013, hvor mange folkeskoler blev lukket eller sammenlagt. Dette er kun delvist opvejet af en stigning i antallet af friskoler og private grundskoler.

Elevtallet i friskoler og private grundskoler har været stabilt de seneste år. Samtidig er der et generelt fald i antallet af børn i skolealderen, hvilket betyder, at andelen af elever på friskoler og private grundskoler er svagt stigende (fra 17 til 19 %).

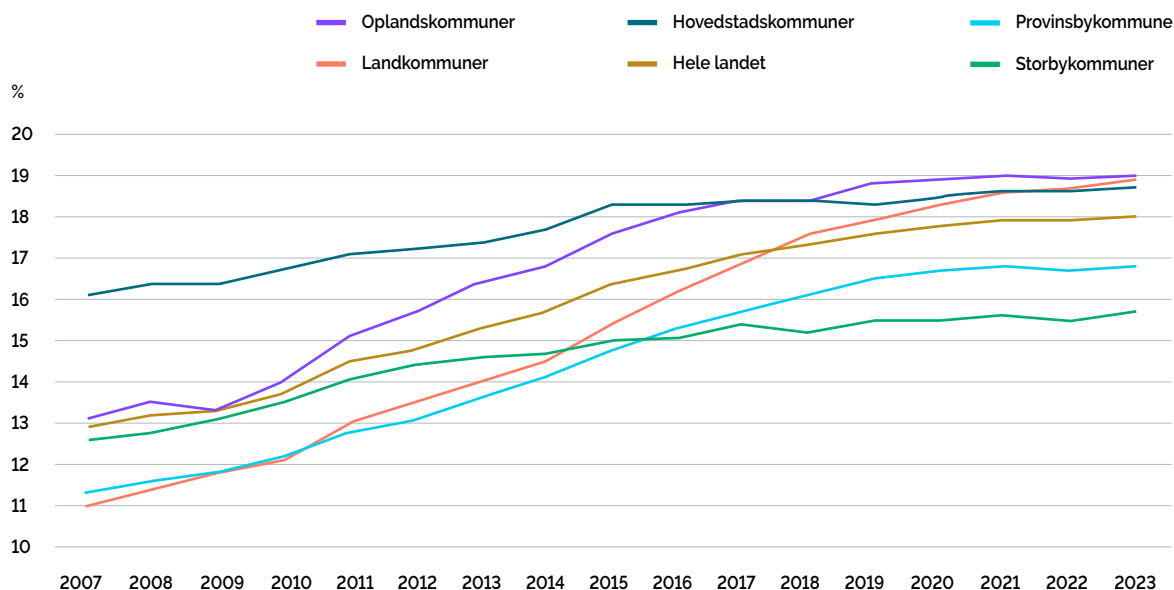
Siden 2007 har andelen af børn i folkeskolen været faldende. Nedgangen har været størst i landkommunerne – fra 82 % i 2007 til 73 % i 2023. På landsplan er andelen faldet fra 81 % i 2007 til 74 % i 2023.

I dag går en større andel af eleverne i friskoler og private grundskoler i landkommunerne. Det hænger sammen med, at det faldende elevtal har fået mange kommuner til at lukke folkeskoler – ikke mindst i årene efter kommunalreformen i 2007.

Udvikling i antal skoler

	Friskoler/ private grundskoler	Folkeskoler
2007	498	1.591
2011	536	1.394
2019	549	1.262
2021	550	1.246
2022	547	1.066
2023	543	1.068
2025	550	1.075

Andel af børn, der går på fri- eller privatskole, kommunegrupper, 2007-2023

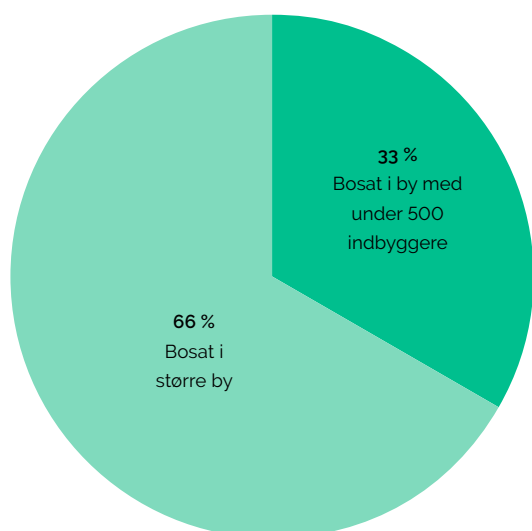

Kilde: Danmarks Statistik <https://www.statistikbanken.dk/laby23a>

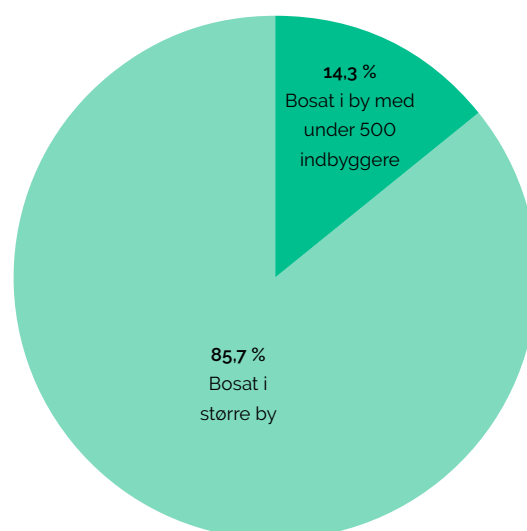
Hver tredje friskoleelev er bosat i byer med mindre end 500 indbyggere

Friskolerne repræsenterer i høj grad elever fra de mindste byer. 33 % af eleverne bor i byer med under 500 indbyggere. På den måde adskiller friskolerne sig markant fra folkeskolerne, hvor kun 13 % bor i de mindste byer. Samtidig har friskolerne en klar underrepræsentation i de større byer, hvor kun 16 % af friskoleeleverne går i skole i hovedstaden. Her er folkeskolen og øvrige frie grundskoler repræsenteret med henholdsvis 22 % og 28 %.¹

Friskoleelevers geografiske fordeling

Grundskoleelevers geografiske fordeling

Forslag til spørgsmål:

1. Hvilken betydning for lokalmiljøet har det, at der ofte etableres friskoler dér, hvor kommunerne opgiver at drive folkeskoler?
2. Hvilken rolle spiller friskoler og private grundskoler i Danmark?

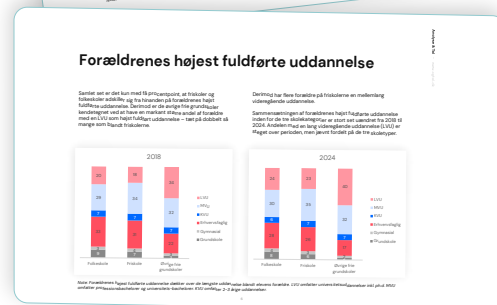
¹ Undersøgelse udarbejdet af Analyse og Tal 2020. "Friskoler" refererer her til Dansk Friskoleforenings cirka 280 medlemsskoler.

Friskoler samler familier fra hele samfundet

Analyse nuancerer forestillingen om friskoleelevers baggrund. En ny analyse peger på, at friskoler tiltrækker familier fra et bredt udsnit af samfundet. Familier, der vælger friskole, har samlet set en socioøkonomisk profil, der i høj grad ligner den, man finder blandt familier i folkeskolen.

Analyse & Tal har i en analyse fra 2024 sammenlignet den socioøkonomiske baggrund for elever i friskoler, øvrige frie grundskoler (herunder privatskoler og lilleskoler) samt folkeskoler. Analysen viser, at friskoleelever og folkeskoleelever i vid udstrækning har sammenlignelige socioøkonomiske profiler.

- Ser man på forældrenes indkomst og højeste fuldførte uddannelse, har henholdsvis 26 % af friskoleelevernes forældre og 28 % af folkeskoleelevernes forældre en erhvervsfaglig uddannelse. Samtidig er der en næsten identisk andel af forældre med lange videregående uddannelser i de to skoleformer.
- Indkomstfordelingen blandt forældrene ligger desuden forholdsvis stabilt over tid. Analysen viser, at friskoler har en lidt mindre andel af forældre i de højeste indkomstgrupper. Folkeskolerne har ligeledes en skævhed med flere blandt de laveste indkomstgrupper og færre blandt de højeste.
- Et tilsvarende mønster gør sig gældende i forhold til ledighed blandt forældre. Andelen af elever med mindst én forælder, der har været ledig i størstedelen af året i to på hinanden følgende år, er stort set ens i friskoler og folkeskoler – henholdsvis 18 % og 17 %.

Læs hele rapporten her

["Friskolernes elever 2024 - Registerbaseret sammenligning af skoleelevers socio-økonomiske baggrund." Analyse & Tal 2024](#)

Forslag til spørgsmål:

1. En rapport viser, at friskoleelevers socioøkonomiske baggrund i vidt omfang svarer til folkeskolens. Hvad fortæller det dig om friskolerne?
2. Der bliver ofte tegnet et billede af, at de frie grundskoler ikke tager et stort nok socialt ansvar. Hvad er din holdning til det?

Friskolerne integrerer flest elever i almenundervisningen

Færre elever i folkeskolen inkluderes i dag i almenundervisningen, end da inklusionsloven blev vedtaget i 2012. Samtidigt er der en vedvarende fortælling om, at friskoler og private grundskoler ikke løfter specialundervisningsområdet tilstrækkeligt. Faktum er, at friskolerne integrerer langt flest specialundervisningskrævende elever i almenundervisningen.

Friskoler og private grundskoler må ikke oprette specialklasser eller specialskoler, men kan tilbyde specialundervisning² parallelt med, at de pågældende elever stadig går i en almenklasse – såkaldt 'enkeltintegrerede elever'. 3,4 % af elever med specialundervisningsbehov på friskoler og private grundskoler er enkeltintegrerede i klassefællesskaberne – med særlig støtte. I folkeskolerne er det kun 0,9 % af alle elever, der er enkeltintegrerede i den almene undervisning.³

Antallet af enkeltintegrerede elever på friskoler og private grundskoler er steget med næsten 150 % siden 2015, og særligt friskolerne rummer – forholdsmæssigt – en meget stor andel af elever med specialundervisningsbehov.⁴

Friskolerne løser med andre ord en stor opgave, når det kommer til at integrere elever med specialundervisningsbehov i almenundervisningen. Det sætter den statslige pulje, der er afsat til specialundervisning, under pres.

Kommuner sparer penge, når specialundervisningselever går i friskole/privat grundskole

Langt de fleste kommuner fravælger at støtte specialundervisningselever, hvis eleven går i en friskole – selvom loven giver mulighed for kommunal støtte. Det betyder, at nogle kommuner sparer betragtelige beløb, når en specialundervisningskrævende elev går i friskole/ privat grundskole fremfor i folkeskole⁵.

Forslag til spørgsmål:

1. Hvad er dit indtryk af friskolernes sociale ansvarlighed?
2. Mener du, at kommunen bør lade pengene følge opgaven – uanset om en elev med specialundervisningsbehov går på en folkeskole eller en friskole?
3. Nogle friskoler oplever, at de kommer bagest i køen ved kommunens pædagogiske/psykologiske rådgivning. Hvad er din holdning til det?

2 En specialundervisningselev er en elev, der har behov for støtte i et omfang svarende til mere end 9 undervisningstimer (12 lektioner) om ugen, for at kunne følge den almindelige undervisning.

3 Dertil kommer de elever, der går på specialskoler og i specialklasser. I 2024 var 6,9 % af alle elever i folkeskolerne i et specialtilbud. Kilde: Børne- og undervisningsministeriet

4 Elevandelen på Dansk Friskoleforenings medlemsskoler udgør 33 % af alle fri- og privatskoleelever i Danmark, mens hele 50 % af sektorens specialundervisningselever går på Dansk Friskoleforenings medlemsskoler. Kilde: Fordelingssekretariatet

5 Prisen for en elev på en kommunal specialskole i folkeskoleregion ligger i gennemsnit på omkring 500.000 kr. pr. år, svarende til cirka 5-6 gange så meget som en almindelig folkeskoleelev. Kilde: [VIVE.dk](https://www.vive.dk)

Minimumsnormeringer presser de private daginstitutioner

Mange friskoler har egen børnehave og vuggestue⁶ (private institutioner). Disse private daginstitutioner er spredt over hele landet og er ofte oprettet af forældre eller pædagogiske ildsjæle for at bevare en børnehave eller vuggestue i lokalområdet. Men både når det gælder tilskud og minimumsnormeringer, bliver der gjort forskel på private og kommunale daginstitutioner. I to ud af tre private daginstitutioner vil man ikke kunne overholde lovens krav om minimumsnormeringer, og institutionerne vil dermed være lukningstruede. To forhold presser de private daginstitutioner:

1

Stor forskel på tilskuddet til kommunale og private daginstitutioner

Kommunerne beregner tilskuddet til private dagtilbud ud fra et gennemsnit af alle kommunale dagtilbud – inklusive dagpleje, som er billigere end vuggestuer og børnehaver. Det betyder, at de private daginstitutioner får et lavere tilskud pr. barn, selv om de har samme opgaver og krav som de kommunale institutioner.

En ny analyse viser, at vuggestuebørn i en privat institution i gennemsnit årligt modtager 8.243 kr. mindre end et barn i en kommunal vuggestue, og at et børnehavebarn får 1.175 kr. mindre end et tilsvarende barn i en kommunal institution⁷.

Beregningerne omfatter kun tilskud til personaletimer. Derudover får mange private institutioner også et for lavt tilskud til både husleje og bygningsudgifter, hvilket betyder, at forskellen i lønbudgettet reelt er endnu større⁸.

Dertil kommer, at et betragteligt beløb trækkes fra driftstilskuddet til private daginstitutioner med henvisning til støttepædagogudgifter. Dels varierer det mellem kommunerne, hvad betegnelsen dækker over, og dels har børn i private daginstitutioner ikke altid mulighed for at få del i disse bevillinger – selv om det netop er begrundelsen for at reservere midlerne i en særlig pulje.

6 132 af FRISKOLERNEs medlemsskoler har egen børnehave og 75 har også vuggestue.

7 Analysebureauet Moos-Bjerre Consultans for Daginstitutionernes Landsorganisation: [Analyse af det økonomiske tilskud til børn i kommunale hhv. private daginstitutionstilbud](#) I finansloven for 2026 er der afsat midler, der skal kompensere for de store forskelle – dog kun svarende til 40 %

8 Kilde: Daginstitutionernes Landsorganisation

---

2 Minimumsnormeringer gør forskellen tydeligere

I 2020 blev *Lov om minimumsnormeringer* vedtaget af Folketinget. Heri står der, at *"Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der i daginstitutioner er minimum ét pædagogisk personale pr. 3 børn i vuggestue og ét pædagogisk personale pr. 6 børn i børnehave"*.

Men principperne for at efterleve kravene skaber forskelsbehandling. Kommunale daginstitutioner skal leve op til minimumsnormeringerne på kommuneniveau – altså som et gennemsnit for hele kommunen. For private daginstitutioner gælder det derimod, at hver institution skal kunne dokumentere, at den lever op til minimumsnormeringerne – institution for institution.

Det betyder, at private institutioner ikke kan 'udligne' lavere normeringer ét sted med højere normeringer et andet sted, sådan som kommunerne kan. Det kan være vanskeligt at hæve forældrebetalingen som konsekvens heraf, da de socioøkonomiske forhold blandt friskoleforældre i vid udstrækning matcher forholdene blandt forældre i folkeskolen⁹.

Private daginstitutioner skal derfor opfylde minimumsnormeringerne med færre midler.

Minimumsnormeringerne er et godt redskab for børnene – men kravet rammer skævt, når private institutioner pålægges de samme krav som kommunerne uden at få samme økonomiske og administrative muligheder.

Forslag til spørgsmål

1. Synes du, det er rimeligt, at kommunale daginstitutioner kan opfylde minimumsnormeringerne som et gennemsnit, mens private daginstitutioner skal dokumentere det i hver enkelt institution?
2. Hvilken rolle spiller de private daginstitutioner efter din mening i kommunens samlede udbud af daginstitutioner?
3. Vil du arbejde for, at private daginstitutioner får adgang til samme støttepædagogiske vilkår som de kommunale daginstitutioner?
4. En privat vuggestueplads koster det samme at drive som en kommunal vuggestueplads. Derfor giver det ikke mening at beregne tilskuddet til private vuggestuer ud fra udgiften til dagpleje. Vil du arbejde for, at denne forskelsbehandling udlignes?

9 [Analyse og Tal, Friskolerne](#)

Økonomi: Hvor kommer pengene fra?

Det kan være kringlet at finde hoved og hale i, hvordan friskolernes økonomi er skruet sammen, og derfor er der en del misforståelser af selvsamme. Herunder får du en stribe fakta og en illustration, der forhåbentligt letter overblikket.

Helt overordnet modtager friskoler og private grundskoler et statstilskud svarende til 76 % af den gennemsnitlige udgift pr. folkeskoleelev (inkl. 1% til sociale opgaver). Det kaldes 'koblingsprocenten'. Dette udregnes altid på baggrund af udgifterne i folkeskolen tre år tidligere (p/L-reguleret).

1 FORÆLDREBETALING

Det koster i gennemsnit 14.535 kr. pr. elev om året at gå i en friskole eller privat grundskole.

2 FORÅRS-SFO OG KLUB

Kommunerne kan vælge at yde et tilskud til friskolers og private grundskolers klubtilbud samt forårs-SFO (pasning i forårmånederne forud for skolestart). Friskoler og private grundskoler må ikke anvende statstilskud til disse ordninger, som derfor i realiteten skal finansieres alene ved forældrebetaling.

3 FRISKOLE

Alle friskoler og private grundskoler modtager et statsligt driftstilskud, som afhænger af skolens størrelse, geografi og elevens alder. I 2026 fordeles det statslige tilskud pr. elev således: 63.058 kr. i gennemsnitligt driftstilskud, 2.764 kr. i bygnings-tilskud og 9.111 kr. til SFO.

4 PULJER

Af det statslige tilskud afsnores cirka 708 mio. kr. til puljer målrettet særlige opgaver: specialundervisning, inklusion, fripladser, kurser, vikarer, efter- og videreuddannelse, befordring, sygetransport m.v.

5 STATEN

Friskoler og private grundskolers tilskud kommer fra staten. Det overordnede princip er, at friskoler og private grundskoler modtager et gennemsnit af udgifterne i folkeskolerne. Det kaldes 'koblingsprocenten'. Det gennemsnitlige driftstilskud fastsættes på de årlige finanslove. I 2026 er koblingsprocenten på 76 – svarende til cirka 8,5 mia. kr. i statsligt tilskud til friskoler og private grundskoler.

Illustration: Helene M. Keinicke

6 DAGTILBUD

Dagtilbud finansieres af kommunerne. Forældre, der vælger børnehaver og vuggestuer, der drives som en del af friskoler og private grundskoler, kan få økonomisk tilskud fra opholdskommunen svarende til de gennemsnitlige udgifter til kommunale dagtilbud. Tilskuddet består af et driftstilskud, et bygningstilskud og et administrationstilskud. Dertil kommer forældrebetalingen, som dagtilbuddet selv fastsætter. Dagtilbud ved friskoler og private grundskoler er selvejende og kan dermed ikke trække profit.

7 KOMMUNEN

Kommunerne driver folkeskolerne og modtager via bloktilskuddet midler fra staten til at løse opgaven. Når en elev ikke går i folkeskolen, skal kommunen betale et bidrag til staten. Dette bidrag er i 2026 fastsat til 48.663 kr årligt pr. elev. Kommunen skal – uanset hvor eleven går i skole – dække udgifter til tandpleje, PPR, sundhedspleje, studievejledning m.v. På landsplan er den gennemsnitlige kommunale udgift til folkeskolerne ca. 89.000 kr. pr. elev årligt. Når en elev går i friskole eller privat grundskole, har kommunen derved en mindsket udgift svarende til 40.337 kr. pr. elev årligt.

FRISKOLERNES VALGPAKKE 2026

Udgiver: FRISKOLERNE

COPYRIGHT: FRISKOLERNE

Version: 1.0

Versionsdato: 12.03.2026

I denne valgpakke får du input til emner, der ligger friskolernes dagligdag nær, og du får forslag til spørgsmål, der kan gøre dig klogere på, hvad de lokale kandidater mener om disse tematikker.

Grafisk design og opsætning: Louise Meyland / Hey Lulu

Foto: Charlotte Dahl

Illustration: Helene M. Keinicke

Yderligere oplysninger

Friskolernes Hus

Middelfartvej 77

5466 Asperup

+4562613013

kontakt@friskolerne.dk

www.friskolerne.dk

Maren Skotte

Kommunikationschef i FRISKOLERNE

+45 2049 8503

maren@friskolerne.dk